

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

PIK LVI Ч. 205.

ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 3-го ВЕРЕСНЯ 1948.

No. 205. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 3, 1948.

VOL. LVI

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: ВІрген 4-0807 4-0231 — Тел. У. Н. Союз: ВІрген 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

У ПОСЛАННІ НА ДЕНЬ ПРАЦІ ПРЕЗИДЕНТ ПРИГАДУЄ НА СВОЮ ПРОГРАМУ

Вашингтон, 1 вересня. — Президент Труман у своїм зверненні до народу з нагоди Дня Праці пригадав на потребу відкликання робітничого закону Тейт-Гартлі, остеріг знову, що треба спинити інфляцію, „закли вона призведе до господарського нещастя“. Далі президент висловив ще раз домагаючись мінімуму робітничої зарплати, поширення суспільного забезпечення, введення програми суспільного здоров'я і поширення департаменту праці. У посланні президент висловив велике призначення для американського робітництва за його досягнень під час періоду повсякденної реконструкції і пригадав на потребу змагання до переведення інших цілей робітництва.

Труман вказує на перешкоди з боку комуністів у світі.

У своїм чвертьрічному звіті до конгресу президент Труман вказав способи, якими він послугував при видаванні \$872,000,000, призначених на допомогу Греції, Китаю, Італії, Франції й Трієсті. Він вказав, що ця допомога зберігається в країні, дала підставу до їх відбудови, а при цій нагоді виявив, як комуністи пробували всюдю спляти господарську розбудову країни. У звіті пригадав президент, як країна, що була в Америці, допомогла, головне Італії й Франції, висловлюють владність американському народові за його цінність.

ДІО ОБЩОГО ПЕРЕВЕСТИ ЧИСТКУ УРАДУ З КОМУНІСТІВ.

Олбей, Н. Й. — Губернатор Тамес Е. Діо, заповів, що він виступить Вашингтон з комуністів, „як тільки буде вибрано президентом“. Він виступив, що відбувся конференція з колишнім губернатором Міннесоти Гаролдом Е. Стасеном в справі його висловлення промов в стейті Мішиген після промов президента Трумана, який говорив там на Лейбор Дей.

ВОЛЕС ВТІПАЄТЬСЯ СПОКОМ ПУБЛІКИ ПІД ЧАС ПРОМОВ.

Бирмінгем, Алабама. — Генрі А. Волес, кандидат на президента з рамені Прогресивної партії, зазнав чимого прийняття з боку тутешніх громадян після своєї бурхливої подорожі в стейті Норт Кароліна. В деяких місцевостях посипалися навіть олдески під час промов, однак назагал, публіка віднеслася холодно до його програм.

ЛІБЕРАЛЬНА ПАРТІЯ ОДОБРИЛА КАНДИДАТУРУ ТРУМАНА.

Нью Йорк. — На запис секретаря праці Мориса Товина Лібєральна партія одобрила кандидатуру Трумана на президента і сенатора Барклі на віцепрезидента при найближчих виборах. Від себе поставила партія кандидатів на електорів, однак ця ліста обіймає тих самих людей, що й демократична ліста в стейті Нью Йорк.

ПЕРЕСЛУХАННЯ КОМУНІСТИЧНИХ ШПІГІВ В СПРАВІ АТОМОВОЇ СИЛИ.

Вашингтон. — Комісія те-американських дінь палати репрезентантів почне наступного вівторка переслухання на-

Нема сліду пачкування шпигів через О. Д.

Вашингтон, 1 вересня. — Комісія з трьох осіб, яку покликав секретар стейту Джордж К. Маршал для прослідження закидів, що через Організацію Об'єднаних Держав перекладаються до Америки чужоземні шпиги, заявила, що нема підстав до такого твердження. Комісія присвятила місяць часу на перевірку закидів, видвинених кількома урядовцями перед сенатською підкомісією, однак не нашла слідів, наче б так справді було. У склад комісії входять: Бенджамін М. Мек-Келвей, редактор Вашингтон Івнинг Стар; Джеймс Г. Ров з Вашингтону, колишній асистент генерального прокуратора й Марселус С. Шайлд, пенсіонер урядової комісії приділів в палаті репрезентантів. Рішення комісії є одностайне.

ЗАМИКАЮТЬ СОВЕТСЬКИЙ КОНСУЛЯТ В САН-ФРАНСИСКО.

Сан-Франциско, Каліфорнія. — Урядовці советського консуляту вихали в дорогу до Атлантичного побережжя, на діючі відкати звідси до Москви. Це вказує, що советський уряд виконує свою постанову замкнути оба свої консуляти в Злучених Державах після звісного інциденту з учителькою Косенкіною, яка виявила теоретичні методи советських консулярних урядовців у відношенні до советських громадян, які перебувають в Америці.

Косенкіна відмовляється приймати жертву від советського консуляту.

Нью Йорк. — Оксана Степанівна Косенкіна, учителька советської школи, яка височила з вікна консуляту, щоб дістатися до волі, перейшла швидко операцію в шпиталі Рузвельта і є на дорозі до повного видужання. Коли їй сказали, що советський консуляту лишив для неї чек на \$250 на покриття коштів шпиталю, вона заклікала: „Ой, не беріть грошей від Советів!“

ЗАСТРИЛИЛИ ПРОТИВНИКА КОМУНІСТІВ НА ОСТРОВІ КУБА.

Гавана, Куба. — Хуан Арвалью, урядовець морської юні, впаав жертвою скитовийого нападу. Поліція виявила, що незвідний чоловік, який переїздив автою попри дім Арвалью, вистрілив до нього з револьвера і забив на місці. Авералью був давніше членом комуністичної партії і організував робітників. Зневіряючись в комунізм, він перейшов до ворожого табору і приступив до протикомуністичної морської юні.

ПОХОРОНИ ЖДАНОВА ПЕРВАЛИ НАРАДИ В МОСКВІ

Москва, 2 вересня. Підготовка до похоронів ген. Жданова перервала хвилево дипломатичну акцію західних представників в Москві. Вчора перед труною Жданова продефілювало багато тисяч людей, включно зі Сталіним та іншими советськими керівниками. Була теж делегація закордонних дипломатів, між якими не було американського амбасадора ген. Бодел Сміта.

ПАПА ВЗИМАЄ ДО СКРИПЛЕННЯ МІРОВОЇ ЗУСИЛІ

Рим, 2 вересня. Папі Пій XII. висловив вчора промову до 600 американських паломників, що відвідують Європу, і при цій нагоді звернувся посередньо до членів ООД, сесія Загального Зібрання якої має початися 21-го ц.м. в Парижі, ази-ваючи їх до найбільших зусиль для встановлення тривкого миру. Кожний необережний крок міг би тепер довести до нової війни, яка була б — по думці Папи — „неуважним катаклізмом“. Папа висловив свою промову в англійській мові. З Ватиканських каті заявляють, що звернення Папи було подиктоване його турботою за долю людства та його песимізмом щодо теперішнього положення і щодо мирних можливостей ООД.

ТОКАЕВ НАПИСАВ КНИЖКУ КОДОМ

Лондон, 2 вересня. Літературний агент нового советського віткіача в Лондоні, подковника армії та технічного спеціаліста советської авіації, Г. Токаєва, заявив, що той при втечі забрав зі собою матеріали про советський режим величини 100,000 слів, написаних ним самим видуманим кодом (таємним письмом).

„Четвертий рік могутнього українського зриву проти Советів“

ДАЛЬШИЙ ВІДГОМІН УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Нью Йорк, 2 вересня. — Великий ілюстрований тижневик „Ди Сатердей Івнинг Пост“ у своєму виданні на 4-го вересня надрукував довшу статтю колишнього генерала червоної армії, Олександра Барміна, „В обороні російського народу“.

ПІСЛЯ СМЕРТІ ЖДАНОВА

Париж, 2 вересня. В столицях західно-європейських країн вперто кружляють поголоски, що советський достойник та кандидат на наступника Сталіна, ген. А. А. Жданов, про смерть якого повідомила рада советських міністрів та ЦК партії, не вмер своєю смертю, тільки його замордовано. В офіційному комунікаті подано, що він „вмер після довшої хвороби“, про яку досі ніхто нічого не знав, ані не гадував. Два місяці тому Жданов ще брав участь в нарадах Комінформу в Румунії. Виявляється, що Жданов справді грів одну з найголовніших ролей в советській політиці, а в останньому мало приїти до розбіжностей думок між ним і Молотовим і він мав теж покласти в неласку Сталіна.

ЛЮБА ТЕРПАК ЗНОВУ НА РАДІОВІЙ ПРОГРАМІ

Ньюйорська радіовислїнь WEVD передаватиме у вівторок, 7-го вересня, між год. 10 і 10:30 вчорішнє радіо-гутірку про справу Косенкіну та советських віткіачів взагалі. В гутірці візьме участь теж Люба Ковальська-Терпак, що була перекладачкою у відомому інтерв'ю американських кореспондентів з Косенкіною.

пробитися до Австрії, а один дійшов аж до окупованої американцями Баварії, де його члени були інтерновані з наказу американських військових властей“.

ДРУГА КОНФЕРЕНЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ ГУБЕРНАТОРІВ В БЕРЛІНІ

ТЕМУ РОЗМОВ ПОШИРЕНО НА КОМУНІКАЦІЮ І ТОРГІВЛЮ; АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЕСИМІЗМ ЩОДО ВИСЛІДУ.

Берлін, 2 вересня. — Американський, британський, французький і советський військові губернатори Німеччини відбули вчора в Берліні другу з черги конференцію, шукаючи можливостей і способів практичного здійснення досягнутого в Москві дипломатичного принципного порозуміння щодо пологодження советсько-західної кризи. Розмови, що зачалися попереднього дня на тему одної, виданої Советами валюти в цілому Берліні і під спільною чотирохдержавною контролею, вчора вже поширено теж на справу транспорту й торгівлі між західними та советськими секторами, отже практично на тему перервання советської блокади. Виходило б, що Советам дуже залежить на поставанні вугілля і сталі з західної в східну Німеччину і західні союзники сподіються, що цей факт допоможе їм користися розв'язати теж проблему чотирохдержавної контролю валюти в Берліні. Проте, з американського боку висловлюється сумнів і песимізм щодо можливостей позитивного вислїду цих нарад на довшу мету. На тему конференції не видано жодного офіційного комунікату, з чого Клей заявив, що вона означає й коментарі були б ще передчасні.

ПЕРША СЕСІЯ ЗАХІДНО-НІМЕЦЬКОЇ КОНСТИТУЦІЙНОЇ АСАМБЛЕЇ.

Бонн, Німеччина, 2 вересня. — Вчора тут офіційно відкрито й уконституовано першу західно-німецьку парламентарну Асамблею, яку вважається першим практичним кроком до відновлення німецької держави. Офіційним завданням Асамблеї є підготовка проекту конституції для однакратної західно-німецьких нападати американської, британської та французької окупаційних зон, зі загальною кількістю населення 46,000,000. Проте вважається, що з цього початку в майбутньому розвинеться легальний уряд для цілої Німеччини. У сесії взяло участь 63 делегатів і чотирьох офіційних гостей зі західних секторів Берліна. Президентом Асамблеї вибрано одноголосно через аклямацію д-ра Конрада Аденауера, титулярного керівника Християнсько-демократичної партії. Після пологдження початкових формальностей, Асамблею відпочино до настійної сесії, даючи можливість і час до підготовки праць відповідним комісіям. В першій сесії взяли участь теж двоє комуністичних представників, що внесли резолюцію з домаганням розв'язання цієї Асамблеї та участі в скликанні „все-німецької“.

БРИТАНІЯ ЗАКЛИКАЄ 100,000 ДОБРОВОЛІВ ДО КРАСНОЇ ОБОРОНИ.

Лондон, 2 вересня. — Емануел Шивел, британський міністер війни, повідомив вчора, що уряд поведе акцію з метою зорганізування 100,000 добровольців до територіальної оборони на самих британських островах. Міністер заявив, що майбутня війна могла б далі більше загрожувати британській матірній території, ніж це було досі.

НІМЕЦЬКИЙ СУД ВИПРАВДАВ ШАХТА.

Штутгарт, Німеччина, 2 вересня. — Німецький апеляційний суд скасував вчора вирок німецького денацифікаційного суду, яким засуджено колишнього гітлерівського директора державного банку та фінансового спеціаліста Гільмара Шахта на 8 років тюрми за допомогу Гітлерові. Оборона викинула, що Шахт не тільки не був прихильником Гітлера, але теж грав важливу роль в підготовці бомбового замаху на диктатора. Апеляційний суд виправдав Шахта, що залишився ще в тюрмі, докидаючи затвердження нового рішення американськими військовими властями.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з поведінки (англійською мовою):		Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-5582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

УКРАЇНА ДАЛІ В БОРОТБІ

Що діється за залізною заслоною? Це питання далі турбує світ і далі не сходять зі шпальт американської преси, так само, як і питання, що є в задумах Сталіна і Політбюро, мир, чи війна. Про це й говорив відома журналістка, Ен О'Гер МекКормік в Нью Йорк Таймс з 1 вересня 8. р.

Ен МекКормік з цієї думки, що не тільки Західні потуги не хочуть війни, але не хоче її також і Сталін. Вона каже, що останніми тижнями тому нічого важкого не діється, бо в Москві ведуться наради з великою обережністю і кожна сторона боїться загострити словом чи ділом і без цього дуже напружені взаємовідносини.

Та є велика різниця між демократіями й тоталітаристами з Кремля в розумінні, чому треба змагатися до миру, а омилити війну. Ясно, що Кремль не думав про справжній мир у світі, як довго він не є комуністичним і не слухає його приказів. Думати про хвилеве замирення заставляє Сталіна щось інше і якраз на це Ен МекКормік звертає увагу. Коли наради в Москві, пише вона, не закінчуються тепер цілковито невдачею, як це було з попередніми подібними нарадами і якщо буде об'єднана чи знесена блокада Берліна, то це станеться наслідком внутрішніх, советських турбот, які зустрічає московська влада у себе, в Советському Союзі.

Отже нема спокою в советському царстві, але про те не говориться в советському радді, ні не можна цього вчитати в советських газетах і журналах. Та, як пише Ен МекКормік, советські глянції годі тепер аж так берегти, щоб уже ніхто не міг через них продертися. Це факт, що багато людей тепер вітає з Советом, а ті вітати інформують Захід про дійсне життя в Советі. Отже, пише Ен МекКормік, ці очевидці стверджують, що в Україні є безперестанний неспокій, як по селах (у колгоспах), так і по містах, а періодичні чистки не можуть цьому ніяк зарадити. Ще згадаємо, що в коментарі про положення Советів, поміщені недавно в Нью Йорк Таймс, стверджується, що „націоналістична Україна“ завдає Москві багато турбот.

Ці вісті не є для українців ніякою новиною, а покриваються з тим, про що пише уся вільна українська преса не віднині, а від самого початку загарбання України червоною московською окупантами. Від цього часу датується отже „неспокій“ в Україні, який є нічим іншим, а тільки безупинною боротьбою українського народу з московською окупацією та з кремлівським тоталітаризмом. Остання фаза цієї боротьби є, як відомо, тісно зв'язана з діями Української Повстанської Армії.

Український нарід перший розпочав боротьбу з московською диктатурою і московським імперіалізмом і продовжує її вести до сьогоднішнього дня, оплачуючи її людськими жертвами, які можна рахувати вже на десятки мільйонів. Навіть найбільш героїчний нарід, що він би таку страшний боротьбу і такі довгі літа власними силами, без усякої допомоги з боку свободолюбного світу, міг би вичерпати зі сил. Таке може статися і з українським народом. Яка велика була б тоді шкода для демократії, для ідеалів свободи в світі! Країна пора, щоб демократичні потуги це зрозуміли і допомогли українським борцям за волю.

Причини і цілі нового советського „указу“

Дня 29. серпня Президія Верховної Ради СССР проголосила „указ“, на підставі якого советським громадянам дозволяється будувати і мати для власного користування приватні житлові доми, не більш ніж в п'ять кімнат і двох поверхів.

Докищо, нам ще не відомі подробиці „указу“ та коментарі до нього советської урядової преси. Але з попереднього досвіду можна здогадуватися, який несамолюбний крик підняла советська пропагандистська машина, заклинаючи рабів до відданості „мудрому“ Сталіну за цю його „великодушність“. Напевно не забувається теж підкреслити „силу“ советської системи та розвиток советського „добробуту“, що дозволяє тепер бодай теоретично на те, що ця ж система сама знищила.

Практично цей „указ“ є черговим і одним з найбільш нікчемних глумів советської диктатури над поневоленними рабами з одного боку, а офіційним підтвердженням цілого банкрутства советської системи з другого.

Як виглядає цей „указ“ в світлі советської дійсності?

Житлова проблема в Советському Союзі завжди належала до найбільш пекучих справ. Спричинені цілою советською системою планові і безпланові переселення населення, масова втеча зі села до міста, відсутність нормального розвитку в житловому будівництві і т. п., все це було призвело до неімовірного хаосу та безприладних злиднів під чим оглядом. По містах в квартирах, де раніше жила одна сім'я, за советського режиму жили досить на купі по п'ять, шість, і більше родин. Постійний страх за втрату мешкання тих, що його мали та намагання одержати мешкання тих, що його не мали, залишилося однією з найбільш трагічних бітвих у сім'ях людей і советського режиму громадянства. Тільки в погоні за мешканням в Советському Союзі поповнено безліч найстрашніших злочинів, зі скривовиствами включно.

Цю страшну і безвиглядну трагедію ще збільшила війна, насамперед в Україні Советське командування, залишаючи Україну на призволюще та на поталу німецьким загарбникам, дало наказ безоглядно і безпощадно руйнувати все на шляху відвоювання, що могло б стати в пригоді наступаючим німцям. Цивільне місцеве населення та його щоденні потреби цілком не бралися до уваги. І більшовики нищили, бо в тому вони майстри. Жертвою того шалу руйнування впадала і найкраща дільниця Києва, Хрещатик. Описав цю саму історію суцільних руйнацій повторилася ще при відступі німців. У висліді — на просторі Советського Союзу навіть сама советська статистика нарахувала 25 мільйонів бездомних, не враховуючи тут тих, що ведуть своє злиденне життя в руїнах та в землянках.

Крик советської пропаганди про „відбудову“ житлових домів не має жодних реальних основ, як звичайно. Все це, разом з критикою, самокритикою і тим подібного советського замилювання очей, ані на крок не зрушило цієї справи. Всі робочі сили та всі будівельні матеріали разом з усіми резервами використовуються виключно на відбудову воєнної індустрії. Для „відбудови“ житлових домів організовано т. зв. „недільники“, точніше, партія і уряд змушували місцеве населення до безплатної кріпаківської праці в єдині дні відпочинку. Але цим не тільки нічого не „відбудовано“, але й самих румовищ в містах не очищено. Один полонений німець, що вернувся тепер з України, стверджує, що в одному з міст Донбасу він безпосередньо перед своїм поворотом бачив на вулиці той сам перекінений трамвай, що його бачив ще під час війни. Житлові труднощі в Харкові були однією з головних причин недавнього бунту населення, що його треба було „присмирювати“ аж відділами війська.

Цей тільки в загальному про що трагічну житлову справу, яку советський уряд задумує тепер розв'язати пустим „указом“.

„Указ“ має свою іншу сторінку. В статті 10-тій „Сталінської конституції“ сказано, що „особиста власність громадян на їх трудові прибутки і на їх ощадність, на їх житловий дім та допоміжне домашнє господарство, на їх домашній виряд та предмети особистого вжитку і вигоди, як теж право спадщини особистої власності громадян забезпечується законом“. Але в статті 6-тій тої самої „конституції“ сказано, що „земля і її скарби, як також основний житловий фонд в містах та промислових пунктах є державною власністю, то є всенародним майном“. Іншими словами — пити в міру не зашкодить навіть в найбільшій кількості. Громадянини „забезпечується законом“ правом „особистої власності“ і рівночасно говориться, що все є власністю держави.

Яку практичну вартість може мати новий „указ“ для щирих мас советського населення? Абсолютно ніяку, крім

додаткової та контрреволюційно-шкідливих груп.

Два роки працював „Чорний ворон“ і Чека, будуючи безкласове суспільство в СССР. Це „будівництво“, відірвало від родин не менш 10 мільйонів людей і кинуло під комуністичну гільотину.

Всі в'язниці, всі катетлагри були настільки переповнені „контрреволюціонерами“, „шпигунами“, „шкідниками“, „терористами“ та „диверсантами“, що не було куди дівати всю цю „іншу контрреволюцію“ і послідовно звичайні будинки перетворювалися на в'язниці, відкривалися нові незчисленні катетлагри „необ'ятної родини“.

Не перебільшуючи зазначу, що в тій камері, яка за царських часів була розрахована тільки на 1-го в'язня, за час того зворотного будівництва „безкласового суспільства“ сиділо по 15 осіб.

Здається, що не було такого домі в місті, з якого хтоне-

будь не сидів би у в'язниці і не було такого найменшого села в СССР, з якого в ті часи хтонебудь теж не сидів би.

Це лихо в першу чергу стрінуло національну меншість: поляків, німців, латвіїв, литовців, естонців, румунів, італійців, австрійців, греків, болгарів і т. д., тобто всіх тих національностей, які мали держави.

Коли всю цю національну меншість внарешировано, тоді прийшла черга на українців, білорусів, росіян і інших.

Всі національні меншості обвинувачувалися за одним зразком, тобто, „шпигунство, на користь одної з чужинських держав“ і „диверсія“.

Друга категорія, українці, білоруси, росіяни і т. д., обвинувачувалися в тому, в чому обвинувачувалося перших, плюс „організація контрреволюційно-шкідливо-терористичної групи“, або „участь“ в цій „групі“.

В цих масових арештах було характерне і те, що під

групу „іншої контрреволюції“ підпадали і всі закордонні комуністи, яким свого часу советський уряд надав у себе притулку і залучив був їх до своєї комуністичної родини.

Одиниці з закордонних комуністів, ті, які були в складі „Комінтерну“, збереглися, а вся решта загинула. Так в першу чергу загинули австрійські шуцбундівці, італійські, німецькі, та польські комуністи, які свого часу повтікали зі своїх країн до батьківщини комунізму — СССР.

В групу „ворогів народу“ довелось потрапити і мені. Важкий, тернистий і жахливий той шлях...

Настільки жахливий, що не дивлячись на те, що пройшло вже більше 10 років, а я частенько прокидаюсь серед ночі від власного стогону, бо сниться мені, що я нібито на допиті у слідчого... під його катуваннями.

Але по порядку. Я любив

Василь Мудрий.

Представництво ЗУАДК-у в Європі і ЦПУЕ.

(Докінчення).

3. Тиждень Української культури.

Українська еміграція влаштувала багато виставок українського мистецтва і домашнього мистецького промислу. Найважливішими були такі: в Ашафенбургу, Авсбургу, Байройті, Берхтсгадені, Ділінгені, Миттенвальді, Мінхені, Регенсбургу, Інгольштадті, Майнці - Кастелю та інших. Були це виставки таборів. Оглядали їх і деякі чужинці. Але більшого значення вони не мали. До позатяжових виставок, які відбулися в відповідних німецьких, переважно музейних приміщеннях, треба прикласти більше ваги, бо вони розбуджували ширший інтерес серед чужинців до справ української культури і мистецтва. До таких виставок треба врахувати виставку українського мистецтва і мистецького домашнього промислу в 1947 р. у Ганновері, зимою 1947 у Мюнхені і в березні 1948 р. у Регенсбурзі. Всі три названі виставки були обраховані більше на чужинську публіку, ніж на свою і вони зробили на

нового блахмана. Советський раб не здобуде ніколи навіть приблизних засобів на те, щоб міг побудувати собі навіть цю дозволу „указом“ халупу. Проблема до деякої міри полекшувало б, якщо б советський уряд був рівночасно ухвалив відповідні субсидії на будову приватних квартир. Але недостатка фондів і вічна потреба субсидій самій державі, що їх постійно стягається терором при допомозі примусових „добровільних“ позичок від постійно ограблюваного населення, могла бути і однією з головних причин, що цей „указ“ проголошено. Советський уряд дозволяє на будову власних хат тільки тому, бо сам їх будувати не може і знає, що їх тим менше може будувати населення. Але цей „указ“ звалює автоматично всю вину на мешкальну кризу з уряду на населення. В тому то й суть цього „указу“. Знають раби покутуватимуть за гріхи класів їх панів. Єдиний, хто з „указу“ зможе скористатися, це нова більшовицька аристократія, державні і партійні достоянники, яким пощастить дійти ціло зі зачарованого кола постійних чисток і між ними самими. Це є практична „вартість“ нового советського указного блахмана, що з черги є ще одним зайвим підтвердженням повного банкрутства советської системи.

чужинців помітне враження. Зокрема виставка у Регенсбурзі, що тривала цілий тиждень, була получена ще й з виступами українських хорів, які ілюстрували чужинцям пісенну і музичну творчість українського народу.

На початку цього року піддав аль. Смуку, представник ЗУАДК-у ініціативу до влаштування на ширшу скало закордонного Тижня Української Культури у Мюнхені. Цей Тиждень був подуманий не тільки, як вистава українського мистецтва, але як пропагандистський засіб для поширення автентичних, ілюстрованих відповідними показами, інформацій про українську культуру. На програму Тижня Української Культури склалися: мистецька виставка українського мистецтва і різьби, українського домашнього промислу, як вишивки, дереворізьба, килимкарство, писанки, народна ноща; виступи українських хорів, мужеських і мішаних, капелі українських бандуристів, драматичних театрів і українського балету. Тиждень Української Культури почався 5-го квітня 1948 р. і тривав до 18-го квітня 1948 р. Мистецька виставка тривала безперервно. У тому часі кожного другого дня влаштувано мистецькі імпреси музично-співацького характеру, драматичні вистави і усі ці імпреси, добре зааранжовані, і добре розпропаговані робили на чужинців величезне враження і дали дуже позитивні наслідки у поширенні автентичних інформацій про українську культуру, а крім того дали можливість чужинцям — брати доброго враження про українців взагалі. Про цей Тиждень Української Культури було багато інформацій в пресі і тому не приходиться ще до цього спинятися над ними. Слід би зазначити, що цей Тиждень був дуже коштовний. Кошти його влаштування, доволі поважні, в одній третині покрило ЦПУЕ, а у двох третинах експозитура ЗУАДК-у. Дня 24. червня 1948 р. влаштовано у Франкфурті н/Майном два концерти для чужинців тим самими силами, які брали участь у влаштуванні Тижня Української Культури. Вони мали не менший успіх, як аналогічні влаштування у Мюнхені.

Підготовчою частиною названих імпрес займався окремий діловий комітет, який очолював керманіч Відділу Освіти ЦПУЕ, проф. Білецький Леонід, мистець Дмитренко Михайло, пані Павлюкська

Ірина і секретар інж. Кос Михайло. Адміністратором технічного характеру був арт. Крижанівський.

4. ЦПУЕ і ЗАДК та їх співпраця.

Уже з описаного видно, як налаштовувалася співпраця між експозитурою ЗУАДК-у та Ц. П. У. Е. і СХС. Вона полягала на тому, що всі справи узгоджувалися і проводилися між обома установами і другові. Ніколи не було випадків, щоб ЦПУЕ посягало на якінебудь компетенції ЗУАДК-у і так само не було випадків, щоб ЗУАДК з'являвся на експозитурі аспірувала на якінебудь справи, що входили в виключну компетенцію ЦПУЕ.

Були і є явища і факти цілком протилежного порядку, а саме: дуже багато справ, які напливали до канцелярії експозитури ЗУАДК-у і що не входили в обсяг його завдань, експозитура ЗУАДК-у пересилала до ЦПУЕ для пологодження. Ще більше було випадків, де ЦПУЕ передавало різні складні справи, яких само не могло пологодити, до експозитури ЗУАДК-у з проханнями, щоб там їх пологодили.

Але найважливішою справою, яку з нагоди обговорювання співпраці треба підкреслити, це те, що експозитура ЗУАДК-у, співпрацюючи тісно із місцевими громадськими чинниками, не має перед ними у своїй діяльності ніяких таємниць, або особливих тенденцій, та стоїть таким чином все під своєрідним громадським оком, щоб там їх пологодили.

Не так стоять справи з іншими американськими організаціями, які розвивають тут допомогову діяльність. Напр. з преси знаємо, що на терені Німеччини веде допомогову акцію Американський - Український Католицький Допомоговий Комітет. Громадські чинники в Німеччині, про ту діяльність на місці знають мало. Так само представляється справа з діяльністю Українсько-Американського Допомогового Комітету Реформованої Церкви. Зачуваємо з Америки, що хтось користується із тої допомоги, але хто — цього громадські українські установи не знають. Наслідком того трапляються дуже прикрі явища. Бувають такі життєві мистці поміж новими емігрантами, які рівночасно використовують допомогову можливість і від ЗУАДК-у і від Католицького Комітету і на кінець від Протестантського. Такі факти спричинюють поважні негодування і цілком слушно. А це тому, що допомога ця не переходить через відповідні місцеві організації, які через те не можуть її відповідно регулювати.

(Докінчення на стор. 3-тій)

ІВАН КРАВЧЕНКО.

Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і нечисленним жертвам комунізму — присвячую.

Автор.

30)

Свідком ще двох людських надзвичайно жахливих трагедій судилося мені бути, а саме: „Ежовщини“ і... того часу, коли катівна людини повинна була вставати з під катувань і в туж мить своїм життям захищати свого катіву.

„Народного“ комісара НКВД — Ежова всі советські газети і радіо називали: „лицар революції“, „вартовий революції“, „учень великого Сталіна“ і „сортатник Сталіна“.

Відкіль вплив цей тип, теж було невідомо, так само невідомо, як і те, відкіль вплив його вчитель.

Можна сміливо відкинути

більшість тих назв, які йому давали газети, партії і т. д., через те, що до революції про цього „учня великого Сталіна“, так само як і про його вчителя нічого не чув і не знав, за винятком царської кримінальної (не політичної) поліції. Тільки дві назви, а саме: учень „великого“ Сталіна і сортатник Сталіна, відповідають дійсності.

В цього здібного учня, вчителя вклав всі свої здібності катіву, асю свою звороднілу, хижачку душу і зробив його, свого першим асистентом — „сортатником“.

Учень і сортатник Сталіна, за

дорученням свого надхненника, покликаний був допомогти йому збудувати в СССР безкласове суспільство і цим затулити рота всім закордонним лівим, правим, реакціонерам, фашистам і капіталістам, які доводили і доводять, що „в одній країні комунізм збудувати не можливо“, що в СССР нема ні соціалізму, ні комунізму, а є диктатура купків пройдисвітів і т. д. Після того, як генеральний план будівлі безкласового суспільства в СССР був затверджений на засіданні 14-ти (Політбюро, до якого тоді входили: Молотов, Ежов, Мікоян, Кагановіч, Мануїльський, Жданов, Вишинський, Ворошилов, Калінін, Шверник та інші), тоді Ежову були надані надзвичайні уповноваження і колесо комуністичної гільотини — НКВД — шалено заверталося...

Як з рога достатку полетіли в советський ефір одне за одним повідомлення про масові „викриття шпигунсько-

додаткової та контрреволюційно-шкідливих груп“.

Два роки працював „Чорний ворон“ і Чека, будуючи безкласове суспільство в СССР.

Це „будівництво“, відірвало від родин не менш 10 мільйонів людей і кинуло під комуністичну гільотину.

Всі в'язниці, всі катетлагри були настільки переповнені „контрреволюціонерами“, „шпигунами“, „шкідниками“, „терористами“ та „диверсантами“, що не було куди дівати всю цю „іншу контрреволюцію“ і послідовно звичайні будинки перетворювалися на в'язниці, відкривалися нові незчисленні катетлагри „необ'ятної родини“.

Не перебільшуючи зазначу, що в тій камері, яка за царських часів була розрахована тільки на 1-го в'язня, за час того зворотного будівництва „безкласового суспільства“ сиділо по 15 осіб.

Здається, що не було такого домі в місті, з якого хтоне-

будь не сидів би у в'язниці і не було такого найменшого села в СССР, з якого в ті часи хтонебудь теж не сидів би.

Це лихо в першу чергу стрінуло національну меншість: поляків, німців, латвіїв, литовців, естонців, румунів, італійців, австрійців, греків, болгарів і т. д., тобто всіх тих національностей, які мали держави.

Коли всю цю національну меншість внарешировано, тоді прийшла черга на українців, білорусів, росіян і інших.

Всі національні меншості обвинувачувалися за одним зразком, тобто, „шпигунство, на користь одної з чужинських держав“ і „диверсія“.

Друга категорія, українці, білоруси, росіяни і т. д., обвинувачувалися в тому, в чому обвинувачувалося перших, плюс „організація контрреволюційно-шкідливо-терористичної групи“, або „участь“ в цій „групі“.

В цих масових арештах було характерне і те, що під

групу „іншої контрреволюції“ підпадали і всі закордонні комуністи, яким свого часу советський уряд надав у себе притулку і залучив був їх до своєї комуністичної родини.

Одиниці з закордонних комуністів, ті, які були в складі „Комінтерну“, збереглися, а вся решта загинула. Так в першу чергу загинули австрійські шуцбундівці, італійські, німецькі, та польські комуністи, які свого часу повтікали зі своїх країн до батьківщини комунізму — СССР.

В групу „ворогів народу“ довелось потрапити і мені. Важкий, тернистий і жахливий той шлях...

Настільки жахливий, що не дивлячись на те, що пройшло вже більше 10 років, а я частенько прокидаюсь серед ночі від власного стогону, бо сниться мені, що я нібито на допиті у слідчого... під його катуваннями.

Але по порядку. Я любив

Ірина і секретар інж. Кос Михайло. Адміністратором технічного характеру був арт. Крижанівський.

4. ЦПУЕ і ЗАДК та їх співпраця.

Уже з описаного видно, як налаштовувалася співпраця між експозитурою ЗУАДК-у та Ц. П. У. Е. і СХС. Вона полягала на тому, що всі справи узгоджувалися і проводилися між обома установами і другові. Ніколи не було випадків, щоб ЦПУЕ посягало на якінебудь компетенції ЗУАДК-у і так само не було випадків, щоб ЗУАДК з'являвся на експозитурі аспірувала на якінебудь справи, що входили в виключну компетенцію ЦПУЕ.

Були і є явища і факти цілком протилежного порядку, а саме: дуже багато справ, які напливали до канцелярії експозитури ЗУАДК-у і що не входили в обсяг його завдань, експозитура ЗУАДК-у пересилала до ЦПУЕ для пологодження. Ще більше було випадків, де ЦПУЕ передавало різні складні справи, яких само не могло пологодити, до експозитури ЗУАДК-у з проханнями, щоб там їх пологодили.

Але найважливішою справою, яку з нагоди обговорювання співпраці треба підкреслити, це те, що експозитура ЗУАДК-у, співпрацюючи тісно із місцевими громадськими чинниками, не має перед ними у своїй діяльності ніяких таємниць, або особливих тенденцій, та стоїть таким чином все під своєрідним громадським оком, щоб там їх пологодили.

Не так стоять справи з іншими американськими організаціями, які розвивають тут допомогову діяльність. Напр. з преси знаємо, що на терені Німеччини веде допомогову акцію Американський - Український Католицький Допомоговий Комітет. Громадські чинники в Німеччині, про ту діяльність на місці знають мало. Так само представляється справа з діяльністю Українсько-Американського Допомогового Комітету Реформованої Церкви. Зачуваємо з Америки, що хтось користується із тої допомоги, але хто — цього громадські українські установи не знають. Наслідком того трапляються дуже прикрі явища. Бувають такі життє

„Зрада” Тіта в світлі українського досвіду

Конфлікт в комуністичній сім'ї, імені, боротьба між югославським комуністичним диктатором Тітом з одного боку, а Москвою та створеним і керованим нею Комінформом і сателітів з другого, з кожним днем прибирає на гостроті та своїм розвитком і дальшими можливостями та комплікаціями вибивається на один з головних аргументів в теперішньому світовому укладанні сил і загальному конфлікті між советським тоталітаризмом та західними демократіями. Під цим оглядом „справа Тіта” заслуговує на окрему увагу в світлі українського досвіду. На цю тему появилась інтересна стаття Ю. Мовчан в „Українських Вістях”, яку і передруковуємо. В ній пишеться:

Ще в часи першої світової війни Тіто, як австро-угорський полонений, довгий час перебував у російському полоні (в Росії він був аж до 1920 р.), був наочним свідком „колісних” жовтневої більшовицької революції. Пізніше, через якийсь десяток років, він знову повертається до Москви, де слухає лекції у відомому Свердловському університеті, який виховував (і мабуть ще й досі виховує) комуністичних головорізів для цілого світу. І ось, Югославія Тіта, яка, здавалося, була найвірнішим „союзником” Кремля і яка з своєю добре вишколеною 600-тисячною армією була наймогутнішим і то найдаліше висуленим форпостом б'ольшевицького імперіалізму на Заході — несподівано стає найслабшим місцем в системі московського комунізму.

Чи випадково Тіто і його товариші зрадили Москву? Історія політичних подій, що дуже часто зрадились ідеї, ідеї стати ті особи, які найкраще обізнані з тією ідеєю. Характерно і те, що відступники не раз перетворюються „в свою протилежність”, тобто стають фанатичними ворогами тієї, зрадженої ними, ідеї. З новітньої історії найбільш відомі — це, напр., Муссоліні, який з активного діяча ІІ. Інтернаціоналу за досить короткий час перетворився на основоположника світового фашизму, ідеї, яка, отже, була повним запереченням „соціалізму Маркса”. Характерний у цьому розумінні і Жак Доріо — бувший секретар комуністичної партії Франції, а пізніше запеклий ворог сталінсько-червоної Москви, і то вже не на словах, а на ділі (Доріо був організатором і командиром французького легіону проти Советів під час німецько-советської війни). Як Муссоліні був прекрасним обізнаним з ідеями соціалізму, так і Доріо з ідеями „світової комуністичної революції”. Але можливо саме ця обізнаність і відштовхнула їх від тих ідей.

Тіто також, напевно, прекрасно поінформований щодо політики сучасного сталінського комунізму. І все ж таки він відійшов від нього, ризикуючи можливо цілою низкою своїх особистих вигод, і ставлячи себе таким чином перед нелегкою пробою невідомого майбутнього. Чому це так?

Класичну відповідь на це дає 30-тирічний кривавий шлях московського більшовизму і, зокрема події на Україні за ці 30 років. Факти промовляють, що жоден справжній українець, який любить свою батьківщину, свій народ і свою державу, не може бути послідовним, до кінця витриманим комуністом в його ленінсько-сталінському виданні. Рано чи пізно він таки відчужує, що інтереси нації, народу для нього є вищим ідеалами, ніж сумнівної якості комуністична доктрина — та сама доктрина, яка в останні роки стала звичайним знаряддям московсько-імперіалістичної експансії. Для підтвердження цього ми могли б вказати на безкінечну кількість більш або менш відомих діячів з нашої новітньої історії, хоч обмежимося лише найважливішими.

Наш видатний письменник В. Винниченко 1920 року спробував піти на співпрацю з московськими комуністами, але — треба віддати справедливості — він дуже швидко розкусив чим то пахне, і незабаром рішуче відмовився від тієї „співпраці”. Далі йдуть такі діячі, як нарком освіти Шумський, знищений десь в тридцятих роках; М. Хвильовий та ціла низка інших українських письменників-комуністів. Не витримав довіря Москви навіть Вол. Затонський, якого довший час вважали щось за візирця того, яким повинен бути український комуніст. Далі йдуть такі люди, як П. Любченко, Хвиля, Полос, Демченко, Ю. Коцюбинський, Дубовий та багато-багато інших. Всі вони колись були ідейними комуністами, займали високі пости в адміністративному і партійному апараті. Українці, все таки в них врешті-решт, хоч і пізно, таки переміг український інстинкт, всі вони все ж таки не знайшли спільної мови з Москвою. Дуже характерний в цьому розумінні є, зокрема, наш „старичок” М. Скрипник колишній начальник петроградської червоноармії, пізніше один з діячів Комінтерну. Хай хоч на старість років, але такі і він пішов у могилу як „націоналіст”...

Щоб позбавити українців „впливу середі”, Москва не раз ішла на такі „трюки” як перекидання українців на працю на чужі, не-українські терени. Вони сподівалися, що, відірвавши українця від рідного, національного ґрунту і забезпечивши його матеріальними благами, зробить із нього слухняного червоного яничара. Відомо ж, наприклад, що українців, який кінчає вищу школу, як правило, ніколи не одержує права працювати на Україні, а його неодмінно чекатиме „командіровка” до Казахстану, Сибіру або в „кращому разі” до „старшого брата” — Росії. До таких „переселенців” за межі України належали Чубар, Гринько, Ю. Коцюбинський та інші. Вони займали високі становища в советському уряді. Але хоч як Москві хотілося — бодей для зовнішньої репрезентації — зберегти цих українців біля себе, проте і вони, навіть на чужому ґрунті,

ІДЕТЕ ЦІ ЗИМИ ДО ФЛОРИДИ? — Майні, Флорида, заповідає, що цього року і на весну буде повно вільних кімнат для тих, що приїдуть до Флориди зимувати, чи тільки на якийсь час відпочити. Будують нові готелі, як бачимо на картині, а старі готуються прийняти ще більше гостей, як минулими роками. Таке бодей можна вчинити з оголошень, що запрошують відвідати Флориду, очевидно тих, що мають грубе чекове conto.

агодом також відчули себе „не так, як дома”, і також були знищені.

Подібне що пережила або переживає Україна, можна сказати і про інші національні республіки, поневолені Москвою. Пригадимо тільки 1935-38 рр. Яка тоді була страшна „чистка” в установах і урядах Білоруси, Грузії, Азербайджану, Узбекистану! „Зрадники” виявлялися знову в основному такі не-москалі. В наслідок цього на сьогодні маємо такий стан, що тепер по „урадах” і установах України та інших національних республік сидять уже не представники тієї чи іншої національної республіки, а звичайні „старші брати” на зразок Хрущова та інших держмормоск. Москва вже не довіряє „іноземцям”. Для цих останніх хібащо можна залишити „чисто декоративні посади”, а в „чистих” посадах сидіти будуть цілком бездарні (на зразок різних гречух, корнійців, та інших котченків). Але вони потрібні, бо, гляди, приїде якась закордонна делегація, якійсь панок Еріо, і запитає, а де ж ваші українці...

Саме з цього аспекту і треба розглядати події в Югославії.

Югославія однак перебуває в тому щасливому положенні, що там немає тепер російських військ, і саме тому Москва з таким великим занепокоєнням стежить сьогодні за подіями в Югославії. Якби на Україні не було російських військ і їхньої охрани, починаючи від чека і кінчаючи МВД, то і на нашій землі вже давно не було б того, що маємо тепер.

Чи Москва так легко погодиться на втрату Югославії — це вже інша справа. Думаємо, що ні, бо коля за Триєст ішла боротьба між Москвою і Заходом, то за Югославію вона, сподіваємося, буде не менш запеклою. Але чи перехід Югославії чи навіть кількох інших сателітів Москви до табору західного блоку поліпшив би наше українське становище та становище інших же та й то їх чияють посідати люди цілком бездарні (на зразок різних гречух, корнійців, та інших котченків). Але вони потрібні, бо, гляди, приїде якась закордонна делегація, якійсь панок Еріо, і запитає, а де ж ваші українці...

Ю. Мовчан.

Представництво ЗУАДК-у в Європі і ЦПУЕ.

(Докінчення зі стор. 2-гої).

лювати. Ця допомога так, як би відбувалася в секреті. З громадського погляду і зі становища громадської моралі це не одне і те саме.

При тому слід сильно підкреслити, що ЦПУЕ і СХС так само, як і експозитура ЗУАДК-у своїх допомогівих акцій не кермуться ані віроповідями, ані територіальними мотивами. Всіх українців вони обслуговують однаково. За повне скомплектування інформації про діяльність експозитури ЗУАДК-у з уваги на недостатку місця в газетній статті не берусь. Але все ж підкреслюю деякі моменти в горі не подані. При розділі харчових пакетів повні пакети дістали між іншим всі члени УПА, що нашілись в Баварії. Крім того дістали вони лікарства, які експозитура ЗУАДК-у розділює через СХС, а також інші посилення, які тут важко в подробицях писати. Тепер при допомозі засобів ЗУАДК-у у харчак дістають постійні приїди діти по диточних садах у таборів, діти позабаторовиків, не дуже у шпитальному або санаторіальному лікуванні, студентські та громадські кухні, разом у числі п'яти.

Ясно, що про ті справи замало інформуються і пишеться.

Але не все у таких справах можлива і доцільна реклама.

Коли я пишу ці рядки, то роблю це не для пропаганди чи реклами, бо я особисто є її ворогом. Роблю це тому, щоб наскрізь об'єктивно представити фактичний стан допомогівих справ. Деякі люди поповняють при трактуванні цих справ прикрі помилки. Вони думають, що все починається тільки від них і тільки біля них обертається. Мовляв, перед ними було ніщо, з хвилиною їх появи зродилося і розрослося до непомірних розмірів усе, а з моментом їх відходу знову усе перетворюється в ніщо. Такі егоцентрики і змальовують відповідно тенденційно всю діяльність громадських і допомогівих установ і показують все у своєму кривому зеркалі. Наслідки від того дуже прикрі, але вони думають, що така їхня робота це ні більше, ні менше тільки найкраща робота.

У нашій праці в Німеччині ми керуємося в організованому житті засадами успіхів у праці без надмірної її реклами, будучи при тому приготувані і на критику. Здорова критика нікому ще в діяльності не зашкодила, але наважимося цю діяльність корегувати і посилювати. І про те повинні

Померла ЮЛІЯ ЯРЕМА

Дня 31. серпня б. р. померла в Нью-Йорку в 65. році життя Юлія Ярема, довголітня члениця Товариства Запорозька Січ, відділ 117 У. Н. Союзу. Покійна походила з Тернопільщини, села Настасова, Західна Україна. Ооставила в смутку трьох синів, дві дочки і внуків.

Покійна, яка прибула до Америки малою дівчиною, вийшла заміж за бл. п. Петра Ярему, одного з найстарших і найактивніших піонерів українського народного й церковного життя в Нью-Йорку. Він заложив теж перше українське похоронне заведення в Америці, яке по його вчасній смерті продовжало вести. Покійна, спочатку сама, а потім з синами.

Діти Покійної, сини і дочки, покінчили вищі школи, а один з синів, Степан Ярема, адвокат у Нью-Йорку, був ще й довголітнім асемблеменом в легістатурі в Олбані. Покійна завжди цікавилася українським громадським і культурним життям, зокрема вложила багато праці при організуванні Союзу Українок Америки, в якій то організації займала різні уряди, була свого часу її головою, а вкінці зістала заіменована почесною головою.

пам'ятати всі „ображені” чи „зражені”. Інша річ руйнінність „критика”. Це вже не критика, а шкідництво. З такою „критикою” треба безоглядно боротися.

5. Організація допомоги новим переселенцям до Америки.

На підставі нового переселенного закону, прийнятого у Злучених Державах Америки законодавчими установами, має туди переселитись 205 тисяч нових емігрантів. Поминаючи всякі наведені в законі умовини та застереження про те, хто може переселитись і хто може переселюватись і хто має упривілежене першество на приїзд до Злучених Держав, слід підкреслити, що кількість українських, нових переселенців туди буде залежати виключно від організаційної справності наших американських допомогівих і громадських організацій. Щоби заповнити туди приїзд, напр. бодей двадцяти тисячам українців, треба роздобути між американськими громадянами українського роду двадцятьтисяч документів, які заповнювали б приїздом приміщення (мешкання) та працю. Хто ж це може зробити? Ясно, що тільки американські установи і українські громадські кола.

Думаю, що під теперішню пору категоричним наказом для всіх американських громадян-українців є сконсолідувати всі свої зусилля в тому напрямі, щоби прийняти поміж себе якнайбільше число нових емігрантів. В обличчю української національної раші мусять зійти бодей на задній план, якщо цілковито не шезнути в забутті, усякі застереження, чи упередження, навіть якби вони були оправдані, до нової еміграції. Здаємо собі справу з того, що не всі нові емігранти, які туди приїхали, найшли спільну мову зі старою українською еміграцією та зжилися і з новими обставинами й умовами життя. Знаємо також, що між людьми нема ідеальних типів, бо всі ми під деякими оглядами „уломні”. Маємо свої слабости та недостачі. Коли так дивитися на людей, то легко зрозуміти їхню людські хибні чи недомогання. А звідси вже недалекий висновок про те, щоби послабити упередження чи притупити амбіції та подати організовано і солідарно помічну руку тим, що її потре-

Що писала „Свобода” тому 40 років?

27. серпня 1708 р.

МІСЦЕВІ ВІСТІ.

У Монессен, Па., заснували місцеві українці читальню Просвіти. Читальня дає 30 серпня виставу „Страйк”, дохід призначений на нову церкву. — У Шікаго улажує українське товариство „Боян” виставу Наталки Полтавки в Пуласкі Гол. Між актами будуть співати народні й патріотичні пісні. — У Нью-Йорку відбудеться 7-го вересня в церковній залі, 332 Іст 20-та вулиця, конвенція Сестрицтва св. Ольги в Америці. — Степан Калакука, секретар. — При старій церкві св. Кирила й Методія в Оліфанті потрібно дяковчителів з платнею \$35 місячно. Кандидат мусить знати нотний спів, щоб міг диригувати хором і мусить мати чистий теноровий голос.

3. вересня 1108 р.

СТРАХ ЧЕРЕЗ „АМЕРИКАНІЗАЦІЮ”.

У статті „Наші школи” обговорює автор, підписаний псевдонімом „Учитель”, недомогання української школи в Америці. В першу чергу згадує про потребу видання шкільних підручників на лад підручників в школах інших імміграційних груп. Автор критикує при цій нагоді спосіб науки, питаючися: „Чого учить по наших школах?” — а опісля відповідає: „Звісно чейже всім, як швидко наші діти американізуються. Це просто страшно! Мимохідь насувається гадка, що буде з нами за яких 50 років, чи світ буде знати дещо про українців? При теперішній відносині певно нічого доброго не можна сподіватися. Згори можна сказати, що втримаються чехи, німці, жиди, навіть і поляки й др., але ми перейдемо до історії, по нас і сліду не стане...” Щоб рятувати перед такою можливістю українську громаду, автор подає від себе програму науки в українських вечірніх школах. Отже: науку релігії з відповідним викладом; українську мову, як найголовніший предмет; виховання в дітей в почуванні, що вони українського роду; читання українських книжок; плекання співу й організування молоді в хорах; улаштування театральних вистав з диточого життя; заінтересування батьків українською школою.

ПЕРША РІЧНИЦЯ ТОВ. „ГАЙДАМАКИ” В НЬЮ-ЙорКУ.

В сумоту, 8. серпня, святковано першу річницю оснування тов. „Гайдамаки” вечірницями, полученнями з співами й танцями. У вечірницях брали участь такі товариства: Сестрицтво св. Ольги, бр. св. Володимира, Просвіта, Запорозька Січ, Подільська Січ, Нью-Йоркський Боян, Тисьмениця, Запорозька Січ з Брукліна, Святом проводив Корпан, а серед співів визначався сольсопівом д. Штешин.

У ВАРШАВІ ЗААРЕШТОВАНО КАТОЛИЦЬКОГО СВЯЩЕННИКА

Варшава 1 вересня. Вчора тут офіційно повідомлено про арешт католицького священника, Зигмунта Качинського, що був керівником католицького „Тригодника Варшавського” та речником католицької епархії в комуністичній Польщі.

ВТРАТИЛИ НАДІЮ НА РЯТУНОК БЕНЕША

Прага, 2 вересня. У вчорашньому лікарському комунікаті про стан здоров'я бувшого президента Чехословаччини, д-ра Едварда Бенеша, стверджується, що він даліше перебуває в несприятельному стані. Лікарі, виходило б, вже втратили надію на можливість вдержання Бенеша при житті.

Дня 16. серпня 1948 р. (Кінець).

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІЛ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить післати дитину до школи. Треба й дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоби захопили її читати. Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

- ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука — 75 ц.
- ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
- ТРЕТЯ ЧИТАНКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
- ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
- ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частих. Зладив Ф. Колесса — 75 ц.
- МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича — 15 ц.
- МАЛИЙ КАТЕХІЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович — 35 ц.
- ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький — 50 ц.

Замовлення слати:

„СВОБОДА”

51-53 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЛИНИ АНГЛІЙСЬКИХ ЛЕГЕНД

Pearls of English Legends
брошура

писана дуже легкою і простою мовою, з докладним українським перекладом.
Зміст містить 10 оповідань.

Переклав Яр. Подільський.

Видавництво „Практична Книжка”.

Ціна 35 центів.

Замовлення слати на адресу:

„СВОБОДА”

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY, N. J.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПІТСФІЛД, МАСС.

На працю У. К. Комітету.

В нашій громаді відбулось віче заходами У. К. Комітету. Віче заповідав священник дві неділі, а місцевий комітет зі своєї сторони робив, що міг, щоб зійшлися люди. Але це не дуже допомогло. Виявляло б, що люди збайдужіли, а маючи всілякі вигоди, не думають про рідних, що мучаться в пеклі Сталіна. Проте знайшлася ще громадка людей, що в них совість не закам'яніла. Вони прийшли на згадане віче, котре відбулось 22. серпня.

Віче отворив голова місцевого комітету, гр. А. Маланчук і поклав на секретаря гр. М. Дарчука, секретаря того комітету. Гром. Маланчук вкоротці пояснив справу, для якої скликало зібрання, та представив д-ра Володимира Каліну як відпоручника У. К. Комітету. Промовць, д-р В. Каліна, вхопив своєю тихою вдачею та промовою, як то кажуть, слухачів за серце. Він представив положення нашого народу на рідних землях і на скитальщині й розповів про завдання Українського Конгресового Комітету. Передав, що У. К. К. досі зробив, та які є його плани на будуче. Щоб він міг виконати цю працю, є необхідна наша підтримка моральна і фінансова. Ми мусимо бути чуйні на теперішні події, казав бесідник, щоб не прогайнувати доброї нагоди. Треба інформувати правдиво про визвольну боротьбу, про те, за що кривавиться український народ, що бажає вже раз стати самостійним. Знов вільна і самостійна Україна повстимає комуністичну навалу, котра несе терор і неволю не тільки Європі, але й цілому світові. По тім вивязалася дискусія, як перевести збірку в нашій громаді. По довшій нараді рішено перевести збірку на селі, а до тих, що не були, розіслати

листи, щоб і вони помогли своїми жертвами У. К. К. Жертви зложили: І. Яремії \$20; А. Маланчук і Оксана Маланчук по \$10; І. Мартинюк \$8; а по \$5: М. Дарчук, о. М. Скородинський, Н. Стефанюк, Я. Харів, А. Яремії; по \$2: п-ні Копичак, М. Паславська, А. Стефанюк, І. Косован, Н. Сидор, А. Гуска; Ю. Спасик \$1. Місцевий комітет дав зі своєї каси \$25.71. Разом \$111.71. Збірка далі продовжується. Комітет просить, щоб громадянство щиро поперло цю акцію, щоб наша громада не лишилася позаду теж і в цьому доброму ділі.

Комітет.

НЬО ЙОРК, Н. Й.

З похорону на скитальників і сирот.

День 22. травня був днем смутку для родини Павликів, а теж і для Братства св. Андрія, бо в цій дні поховано бл. п. Д. Павлика, доброго мужа і батька та заслуженого члена нашого Братства. По похороні зійшлася близька і дальша родина та знайоми до галі, де згадали добрим словом Покійного, а присутні, на заклик громадянина Івана Лазорчика та Василя Глюта, жертували \$40 на добродійні цілі, а то \$20 на скитальців і \$20 на сироти. Вислано по \$20 до ЗУАД Комітету і Єп. канцелярії в Філадельфії. Жертували: \$5 Д. Павлик, а по \$2: І. Лазорчик, С. Кронін, С. Гіжовський, В. Гіжовський, І. Павлик, Ю. Сидор; по \$1: К. Верекля, Д. Шумельда, А. Вариха, Стефана, В. Глют, С. Павлик, Н. Мамачівський, Л. Кирал, І. Ференчак, І. Гіжовський, Г. Шнайдер, С. Гагер, Р. Кронін, Н. Данилик, П. Зятік, Ш. Кронін, Мисис Кронін, Стефана, В. Павлик, Я. Цомпель, Л. Федіняк, Д. Биндас, І. Ватралик, С. Желяско.

Павло Зятік.

МАМУНЯ ГУСОНЬКА У БОЙОВОМУ НАСТРОІ. Ця незвичайна фотографія, знята в Портсмут Айленд, Норт Керолайна, представляє гуску, що сиділа в гушавині на яйцях, а до якої підійшов фотограф, щоб її сфотографувати. Гусці це не дуже подобалося, бо піднялася і пустилася на фотографа за тем, що підійшов за близько.

15,772 Ясінська Наталя з дому Скворинська д. Марії з с. Ляцьке Шляхоцьке пошукує рідних і знайомих.

15,773 Захарків Миколи з с. Волови (Бібрка) від Захарків Йосифа с. Михайла.

15,774 Сурмай Ілька с. Степана з с. Псила (Турка) від Сурмай Теодора.

15,775 Білоус Антона і Дмитра з с. Чертиш (Сянік) від Присташи Антона.

15,776 Сеницький Ілька, Козак Василь з м. Холоїв (Радехів) від Твердохліб Василя.

15,777 Стахович Теклі, Кравець Миколи з с. Ілавча від Будівський Михайла.

15,778 Староштитник Саверка від Максимчук Петра.

15,779 Рідних і знайомих з с. Тишковець (Бучач) від Стельмах Теодора.

15,780 До Українців доброї волі Америки і Канади бажає переписуватися Петрик Василь.

15,781 Радіо Миколи і Івана з с. Пюхова (Перемиськ) від Хомка Ярослава з с. Солонного.

15,782 Максимів Теклі з с. Чипліги (Броди) від Максимів Миколая.

15,783 Земляків околиць Старобільщини від Бахмита Івана.

15,784 Савчак Федя з с. Дрозів (Самбір) від Савчак Івана.

15,785 Баран Юрко с. Микити з с. Ішків (Гідгайці) Катина Теклі з дому Фаріон з тогож села і повіту від Оніхрив Михайла.

15,786 Українців доброї волі просить ласкаво помочі молодій вдові (з серед. освітою) добре знає кравецтво) перебраться до Америки Блазенько Марія.

15,787 Гришук Олексій з с. Дроздович (Перемиськ) від Кисиленко Магдаліни з дому Гришук.

15,788 Пирі Кирила з с. Козари (Рогатин) від Подлужна Малані д. Анни.

15,789 Слива Михайла, Жук Степана і Пилипа та Миколи, Походай Степана з с. Молодова (Любачів) від Гамівка Петра.

15,790 Тисовська Олена (доктор) недавно приїхала до Америки з Австрії від Рудик Лідії.

15,791 Бортновський Маріяна від утікачів зпід Советів, що перебувають вже в Канаді Косар.

15,792 Брата по мамі від Ковален Катерини з с. Любеля (Жовква).

15,793 Дубина Гринька, Михайла і Анеліки, Дідичев Теодора, Вонс Федора всі з с. Озірної (Золочів) від Дубина Петра.

15,794 Барна Василя з с. Довге (Горлиці) від Шута Анни д. Пелагії і Теодора.

15,795 Крігель Францішка від Крігель Йосифа.

15,796 Туранська Павлини, Антоніни і Фільки від Чайковська-Катинська Анни з с. Дзвингород (Борисів).

15,797 Односельчан села Мамова (Мостиська) від Сараку-

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Нью Йорк, Н. Й. — На пікніку Бр. о. Ніколая, від 5. У. Н. С., який відбувся в неділю 29. серпня в чеському парку в Асторі, Л. Ай., переведено збірку на УКК, яка принесла \$57.56. Жертували: Р. Голембівський \$5; по \$2: А. Дашинин, А. Загоруйко, В. Череватюк, М. Зуський; по \$1: М. Гала, І. Білоус, В. Бабій, Н. Левинцев, О. Басараб, А. Войтівський, А. Климишин, Г. Соловський, Д. Доскох, В. Жлют, І. Кубариш, С. Кривень, М. Провода, І. Сидор, С. Беля, А. Бурдига, Я. Удич, Д. Бендас, П. Барнич, М. Домарецький, М. Табака, Каракура, Кухарський, П. Левенець, Гуменчик, І. Різник, А. Ясний, П. Бухта, М. Ликтей, А. Голука, Лесюк, Борич, п-ні Борич, Зборовський, Марущак. Решта дрібниці. Збірку від імені УКК при допомозі п. М. Галана, голови 5 від У.Н.С., зайнялися такі жінки: Софія Дашинин, Марія Такака, Олександра Ликтей-Різник і Марія Демидчук. Після збірки уряд-

ла Степана просить афідевіт.

15,798 Небожук Михайла з м. Мости Великі (Жовква) від Юрочко Степана (Пугачев).

15,799 Возняк Григорія і Кесні з с. Городище Велике (Тернопіль) від Возняк Володимира.

15,800 Гавриленко Івана Васильовича з с. Ново-Московське (Гавришів-Кут. Вел. Україна) від дочки Гавриленко Ольги.

15,801 Іванко Івана з Рогатина від Іванко Петра.

15,802 Бучко Миколи з с. Зірубичів від Купецький Зенька.

15,803 Тяцька Настя, Мельник Петра (Мазурків) з с. Ціза (Рогатин) від Корній Михайла.

Голосяться на адресу: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ники заявили, що і на дальше будуть збірку на п'ятдесяттисячний фонд УКК продовжувати аж до її успішного кінця.

Колчестер, Конн. — 3 нагоди храмового празника Успення Преч. Д. Марії, 28. серпня 1948, парохіяни укр.-кат. парохії в Колчестер, Конн. і присутні гості зложили на 50-тис. фонд для У. К. Комітету \$60. Жертували: по \$5: о. Б. Іжак, С. Вічницький, П. Шайда; по \$3: І. Січенко, М. Юркетич, по \$2: М. Лулик, Гр. Лукир, П. Титла, І. Ковальчук, М. Олійник; по \$1: С. Болух, М. Болух, М. Кулинич, К. Івахів, Г. Чемеринський, Н. Кліпак, М. Стига, І. Чемеринський, Ф. Титла, Ф. Семків, С. Малючка, М. Загачевський, Я. Чорнобай, С. Гнатів, І. Чорнобай, П. Мартіло, Г. Наумець, Т. Горощко, Н. Наумець, К. Полович, К. Дикий, Е. Федус, М. Марцінко, М. Паранька, М. Кошко, В. Вісьневські, М. Степлек, З. Годима, М. Дикий.

ДЯКОВЧИТЕЛЯ-ДІРГЕНТА

Парохія св. Отця Ніколая в Трой, Нью Йорк, пошукує кваліфікованого ДЯКОВЧИТЕЛЯ, котрий би відрядно провадив хор, українську дітучу школу, а й виконував все те, що входить в програму діяння дяковчителя. Посада до обійття зараз. Зголошення слати на адресу: ST. NICHOLAS UKRAINIAN CHURCH, 376 THIRD STREET, TROY, N. Y.

Мирош
Робітня
АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА
Декоратор
ЦЕРКОВ І ТЕАТРІВ.
Малює церкви, образи і сценерії театральні.
Будує
ІКОНОСТАСИ І ВІВТАРИ
Myrosh
3737 — 67th STREET
JACKSON HEIGHTS, L. I., N. Y.
Telephone: NIlcoda 8-8904

ГРОШІ НА УКРАЇНУ ТА ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА
ШИФКАРТИ - ПОДОРОЖНІ ДОКУМЕНТИ
Продажа різних бізнесів, домів, фарм, та різного роду аскурацій.
WESSON & BARTKIW
Steamship Agency
AIR PLANE TICKETS TO ALL PARTS OF THE WORLD
ПЕТРО БАРТКІВ
REAL ESTATE & INSURANCE BROKER, NOTARY PUBLIC
309 East 14th Street, Tel: ALgonquin 4-8254. New York 3, N. Y.

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ
повідомляє, що його
форієрська робітня
є тепер під числом
434 East 6th St.
BETWEEN AVES. A & 1st.
New York City
Telephone: BRidge 7-3866
Приймає замовлення на НОВІ РОБОТИ І ПЕРЕРІВКУ
та дає 20% згоду на всі роботи, а також ДАРОМ
сторидж на літо.
Самий сторидж на літо 2% від сотні.
Робітня отворена від 9. рано до 9. вечір, кожного дня.
В неділю на "апоинмент".

ЗБОРНІ ВІДДІЛІ У. Н. СОЮЗУ
MONESSEN, PA. — Monthly meeting of Sts. Peter and Paul, Branch 338, will be held Sunday, September 5, at the Ukrainian Club Rooms on Schoonmaker Ave. All members are asked to be present and to bring their dues to date. — M. Salak, Pres.; J. Kudlik, Treas.; E. J. Pypluk, Sec.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
901 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
EAsen 5-5555
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО
Завжди ШАДІТЬ дешево з вашого забезпечення.
Ми укладуємо прекрасні ЦІЛИЙ ПОХОРОН за \$150.00
У випадку смутку в родині клієнта:
KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший український погребовий зарядчик в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646
— or —
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
88 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Bielow 3-5762
225 WEST JERSEY STREET
ELIZABETH, N. J.
Phone: EL 2-3811

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджає погребові по \$150
щоб так низький як
ОБСЛУГА НАРИКАША.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-6577

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким часом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За списками чи дресами від скитальників прохаємо звертатися безпосередньо до ЗУАД Комітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагождення вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

15,755 Собків Миколи з с. Унятич (Дрогобич) від Хомяк Миколи.

15,756 Головата Івги з с. Уральське (Сянік) від Головатий Юрка.

15,757 Делпчик Петра з с. Рожубович (Перемиськ) від Настик Михайла с. Ілька.

15,758 Британ Івана і Василя від Британ Михайла з с. Головецька (Самбір).

15,759 Маринович Анни зам. Поторницька з с. Пюздяч (Перемиськ) від Прощик Михайла з с. Стібна.

15,760 Новаковський Василя з с. Торок (Перемиськ) від Новаковський Степана.

15,761 Єременко Артіма, Колісниченко Василя, Степана і Миколая з с. Григоріївка (Херсонщина) від Колісниченко Володимира.

15,762 Шиманська Катерини і Насті з с. Пуків (Рогатин) від Кічул Бронислави з с. Філіпівки.

15,763 Яворський Миколи з с. Турки над Стриєм (Дрогобич) с. Кліма від Яворський Богдана.

15,764 Федчак Марії з с. Добра Шляхоцька (Сянік) від Федчак Марії.

15,765 Дідух Еви з с. Ляшки (Яворів) від Павлюк Марії з дому Гарасимів.

15,766 Бойко Олени з с. Корчівки (Камінька Струмиліва) від Березяк Юлії.

15,767 Михайльонка Дмитра з с. Струтин Нижній (Долина) від Михайльонка Степана с. Юрка.

15,768 Чавурський Стаха з с. Сильце, Божиків (Гідгайці) від Баша Павла.

15,769 Братусь Івана і Магдаліни, Логин Осипа і Юліяна, Добрянський Михайла всі з с. Унятич (Дрогобич) від Федків Антона.

15,770 Бучковський Антона від Бучковський Василя з с. Бібрка (Сянік).

15,771 Односельчан з с. Дичків (Тернопіль) від Омицький Зенона.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишло таке оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням прише гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колонній коштує \$1.00.

Адм. „Свободи“.

ШИФКАРТИ ПРОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ.

ГРОШІ посилаємо до всіх країв і виплачуємо на останній пошти.
АФІДЕВІТИ, петиції та інші потрібні документи на спровадження кривих і знайомих до Америки зі скитальщини та інших країв.
ПРОДАЄМО домів та всякого роду бізнесу.
У всіх справах звертайтеся до звісного
НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА.
S. KOWBASNIUK
277 EAST 10th ST., Near Ave. A NEW YORK 3, N. Y.

WHEN TARZAN HEARD THE SOUNDING FEET OF THE APPROACHING GUARDS HE HASTILY RECOVERED HIS KNIFE AND HURLED THE BODY FAR INTO THE BUSHES.

Коли Тарзан почув важкі кроки наближаючої сторожі, він швидко витягнув свій ніж а трупа кинув в корчі.

THEN HE QUICKLY BOLTED THE DOOR AND WAITED FOR NIGHTFALL.

Потім він швидко замкнув двері і ждав ночі.
У міжчасі Неда, приготував-

MEANWHILE, HAVING BEEN MADE READY FOR THE WAITING, NEDDA WAITED HOPELESSLY—SHE FELT HER PROTECTOR HAD FAILED HER.

шился до весіля, ждала безнадійно... вона зрозуміла, що її опікун не дописав.
Несподівано дався чути я-

SUDDENLY THERE WAS A COMMOTION AT THE OUTER DOOR AND THE TWO HUGE DOOR GUARDS RUSHED IN. "THE DEMON-MAN HAS ESCAPED!" THEY SHOUTED.

кийсь заколот за дверми і два велитні сторожі втілися в середину. — „Отой чортяка знову втік!“ — закричали вони.

ТАРЗАН, ч. 1920. Неда викидає безнадійно.